

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขยายตัวของกระแสสนับสนุนการค้าเสรีนับแต่ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และระเบียบการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะหลังจากการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (The World Trade Organization/WTO)¹ ที่มีวัตถุประสงค์ในการทำให้การค้าดำเนินไปได้อย่างปราศจากอุปสรรค สามารถคาดหมายได้ และโดยเสรีเท่าที่จะเป็นไปได้ ด้วยการใช้มาตรการต่างๆ เช่น การลดอัตราภาษีศุลกากร การป้องกันการผูกขาด และกระบวนการระงับข้อพิพาท (Dispute Resolution) ทั้งนี้ การจัดตั้งองค์การการค้าโลกได้ทำให้เกิดข้อเรียกร้องให้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์ว่าด้วยการระงับข้อพิพาทที่สอดคล้องกับความต้องการของยุคสมัยและเป็นสากล² รวมทั้งการก่อตั้งธนาคารโลก (World Bank)³ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการค้า และให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศต่างๆ เพื่อระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ เช่น การจัดทำรายงานทางเทคนิคของธนาคารโลก เรื่องการดำเนินงานของศาลทั่วโลก มุมมองเชิง

¹ What is the WTO?, http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/whatis_e.htm.

² กิตติศักดิ์ ปรกิติ และสมเกียรติ วรรณปัญญาอนันต์, แนวทางการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์ให้คุ้มค่า, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2555), น.20-21.

³ World Bank Institute, <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,contentMDK:20046292~menuPK:1696892~pagePK:51123644~piPK:329829~theSitePK:29708,00.html>.

เปรียบเทียบ⁴ และการจัดทำรายงานว่าด้วยการประกอบธุรกิจการค้า 2012⁵ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดกระแสการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งขึ้นทั่วโลกจนเกิดเป็นมาตรฐานสากลของกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการปรับปรุงพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access to Justice) เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพอันอยู่บนหลักการพื้นฐานที่ว่าไม่มีบุคคลใดควรได้รับความยุติธรรมเพียงเพราะไม่มีความสามารถ หรือถูกสกัดกั้นจากการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่พึงจะได้รับสิทธิของประชาชนควรต้องได้รับการรับรู้ และมีกระบวนการคุ้มครองและบังคับตามสิทธินั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งจะต้องทำให้ข้อพิพาทระงับไปได้ด้วยวิธีการที่เป็นระบบตามความยุติธรรมแห่งคดีเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม ไม่ให้ประชาชนหันไปใช้วิธีการที่ไม่พึงประสงค์ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นการแสดงออกของความต้องการทางสังคมที่ลึกซึ้งและทรงพลังอันจำเป็นเร่งด่วนและแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางกว่าความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไป⁶

นอกจากนั้น นโยบายสังคมและกระแสสิทธิมนุษยชนก็ได้ให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทั้งในระบบกฎหมายภายใน ได้แก่ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศต่างๆ และในระบบกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมและศาลเป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างแท้จริง เนื่องจากมีแนวคิดว่า

⁴ World Bank Technical Paper No.430 Court Performance around the World A Comparative Perspective, http://siteresources.worldbank.org/BRAZILINPOREXTN/Resources/3817166-1185895645304/4044168-1186404259243/14pub_br176.pdf.

⁵ Doing Business 2011 Making a Difference of Entrepreneurs, <http://www.Doingbusiness.org/~media/fpdkm/doing%20business/documents/annual-reports/english/db11fullreport.pdf>.

⁶ Sir Jack I.H. Jacob, Access to Justice in England. The Reform of Civil Procedural Law and Other Essays in Civil Procedure, (London: Sweet & Maxwell, 1982), p.125.

สังคมในปัจจุบันประชาชนมีความแตกต่างกันมากกว่าแต่ก่อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรู้ความสามารถ และฐานะทางเศรษฐกิจ และจากแต่เดิมที่จะเน้นนโยบายเฉพาะด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นหลักเท่านั้นก็ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งมากขึ้น ความคิดที่ว่ากระบวนการยุติธรรมทางแพ่งเป็นเรื่องระหว่างเอกชนด้วยกันโดยรัฐไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือแทรกแซงได้เปลี่ยนแปลงไป เพราะบุคคลในสังคมบางกลุ่มต้องการได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เช่น ผู้บริโภค ผู้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือ ผู้ยากไร้ที่เป็นเหยื่อของการเลือกปฏิบัติมักจะเป็นผู้ด้อยโอกาสในการจะฟ้องร้องหรือต่อสู้คดี เพื่อป้องกันสิทธิของตนเอง ทำให้เกิดช่องว่างหรือความต้องการทางกฎหมายที่รัฐจะต้องเข้าไปดูแล เพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นการพัฒนาจากระบบวิธีพิจารณาแบบเอกชนนิยมไปสู่แนวคิดแบบสวัสดิการนิยม โดยรัฐมีภาระในการดูแลสวัสดิการของประชาชนซึ่งรวมถึงสิทธิประการสำคัญ คือ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมหรือสิทธิในการได้รับการพิจารณาจากศาล ที่เรียกได้ว่าเป็น กระแสการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม⁷

นานาอารยประเทศต่างได้พยายามดำเนินการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง หรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของตนตามหลักการของมาตรฐานสากลทั้งในกลุ่มประเทศ Common Law และกลุ่มประเทศ Civil Law โดยในระดับประเทศ เช่น อังกฤษ เยอรมนี ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น และในระดับระหว่างประเทศ ได้แก่ สภาแห่งยุโรป (Council of Europe) สหภาพยุโรป (European Union/EU) และสถาบันกฎหมายอเมริกันและสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายเอกชน (ALI-Uniform) ได้มีการแก้ไขปรับปรุงระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง หรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งบนพื้นฐานของข้อความคิด (Concept) ในเชิงระบบ (System) และใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นแกนกลางในการบริหารจัดการระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

ส่วนประเทศไทยเอง ก็ได้รับรู้และตระหนักถึงระเบียบการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและ กระแสการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดการปฏิรูประบบกฎหมายและการศาล ครั้งใหญ่ตั้งแต่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เริ่มจากการปฏิรูประบบ การศาลที่ย่างก้าวช้าๆ และดำเนินการปฏิรูประบบกฎหมายโดยการตรากฎหมายวิธีพิจารณา

⁷ วรรณชัย บุญบำรุง, ธนกร วรปรัชญากุล และสิริพันธ์ พลรบ, หลักและทฤษฎีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2549), น.48.

ความใช้บังคับไปพลางก่อน ได้แก่ พระราชบัญญัติลักษณะพยาน ร.ศ.113 (พ.ศ.2438) และพระราชบัญญัติกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ.115 (พ.ศ.2439) เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่จำเป็นและเร่งรีบในขณะนั้น จนกระทั่งต่อมาได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พ.ศ.2477 อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะตระหนักถึงปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ และพยายามปรับปรุงระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นคราวๆ มาโดยลำดับ แต่ก็เป็นการปรับปรุงแก้ไขบางเรื่องบางประเด็น และในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขปัญหาในเชิงระบบให้ตลอดรอดฝั่งลงไป ก็ได้เกิดความพยายามที่จะพัฒนาระบบศาลและกระบวนการวิธีพิจารณาเฉพาะเรื่องเฉพาะราวเป็นส่วนๆ ไป แยกต่างหากออกจากหลักเกณฑ์ทั่วไปในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เกิดเป็นศาลและกระบวนการพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เกิดการพัฒนากระบวนการอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภค และล่าสุดก็ได้เกิดความพยายามที่จะพัฒนากระบวนการพิจารณาคดีพาณิชย์ขึ้นเป็นแบบต่างหากขึ้นอีก โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้เกิดความคล่องตัวรวดเร็ว เหมาะแก่การแก้ไขข้อพิพาทในคดีแต่ละประเภทนั้น ๆ⁸ แต่ก็ยังไม่เกิดการยอมรับว่าได้มีการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของไทยอย่างจริงจัง ในขณะเดียวกันยังมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่า ระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของไทยมีข้อด้อยหรือข้อบกพร่องหลายประการ ได้แก่ กระบวนการพิจารณาความแพ่งที่ยังเต็มไปด้วยข้อขัดข้อง ยุ่งยากไม่สะดวก และไม่เท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง กระบวนการพิจารณาความแพ่งที่เชื่องช้า และกระบวนการพิจารณาความแพ่งที่ก่อให้เกิดภาระแก่คู่ความโดยไม่สมควร⁹ ด้วยเหตุนี้จึงมีข้อสงสัยว่าระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของไทยมีความสอดคล้องกับหลักการและมาตรฐานของระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งในระดับสากลหรือไม่ เพียงใด

⁸ กิตติศักดิ์ ปรกิต และสมเกียรติ วรปัญญาอนันต์, อ้างแล้ว เซึ่งอรรถที่ 2, น.20.

⁹ กิตติศักดิ์ ปรกิต และสมเกียรติ วรปัญญาอนันต์, อ้างแล้ว เซึ่งอรรถที่ 2, น.19.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานสากลของระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งใน 3 มิติ คือ มิติด้านความเป็นธรรมในการค้นหาความจริง มิติด้านการเป็นกระบวนการพิจารณาที่ใช้ระยะเวลาอย่างเหมาะสม และมิติด้านค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมในการเข้าถึงความยุติธรรม และศึกษาวิเคราะห์ว่าการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับหลักการและมาตรฐานสากลหรือไม่เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

ในการวิจัยจะเป็นการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์กฎหมาย สังคมวิทยากฎหมาย และกฎหมายเปรียบเทียบ รวมทั้งในฐานะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นแกนกลางในการบริหารจัดการระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาแนวคิด หลักเกณฑ์พื้นฐานและวางหลักประกันการรักษาความเป็นธรรม และควมมีประสิทธิภาพในการระงับข้อพิพาทไว้ที่กระบวนการบริหารจัดการงานยุติธรรมทางแพ่ง ผ่านกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการพัฒนาในอนาคต โดยวิเคราะห์ภาพรวมของการพัฒนาในอดีต และอาศัยเทียบเคียงกับระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดและหลักเกณฑ์พื้นฐานของระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของประเทศไทยในอดีต ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และญี่ปุ่น และนำเอาทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการความแพ่งที่ได้รับการยอมรับในระดับระหว่างประเทศ คือ การดำเนินการของสภาแห่งยุโรป (Council of Europe) สหภาพยุโรป (European Union/EU) และสถาบันกฎหมายอเมริกันกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายเอกชน (ALI-Unidroit) มาประกอบการพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วย

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาวิจัยมาตรฐานสากลของระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยศึกษาเปรียบเทียบจากการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศไทย เยอรมนี ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น รวมทั้งสภาแห่งยุโรป (Council of Europe) สหภาพยุโรป (European Union/EU) และสถาบันกฎหมายอเมริกันกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อความเป็นอันหนึ่ง

อันเดียวกันของกฎหมายเอกชน (ALI-Unidroit) โดยจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนข้อมูลที่เป็นภาษาอื่น ๆ จะศึกษาจากข้อมูลที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ และจากการให้ข้อมูลของผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ ทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ และศึกษาวิจัยในกรอบของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ออนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระธรรมนูญศาลยุติธรรม คำพิพากษา ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อบังคับประธานศาลฎีกา ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา นโยบายของประธานศาลฎีกา สถิติคดี และข้อมูลในการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของศาลยุติธรรม

สมมุติฐานของการศึกษา

ระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยในปัจจุบัน อยู่บนรากฐานของระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแบบเสรีนิยม (Liberal Civil Procedure) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทันสมัยในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 โดยได้มีการนำแนวคิดแบบสมัยใหม่มาปรับเข้ากับกระบวนการพิจารณาคดีของไทยที่สืบทอดมาจากกฎหมายไทยดั้งเดิม เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง และความต้องการในสังคมไทย แต่เป็นที่ทราบดีว่าการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายดังกล่าวอาศัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ องค์ความรู้ด้านการจัดการ และทางเทคโนโลยีเท่าที่เป็นอยู่ในยุคปลายศตวรรษที่ 19 เป็นรากฐานสำคัญ แม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมาก็เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยใช้วิธีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในบางเรื่องบางประเด็นซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติหรือแก้ไขถ้อยคำให้ชัดเจนขึ้นเท่านั้น หรือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการออกกฎหมายใหม่โดยมิได้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นแกนกลาง การปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของไทยที่ผ่านมาจึงเป็นการตอบสนองของความต้องการปรับปรุงระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของสังคมไทย ในลักษณะของการใช้เครื่องมือ (Tools) มากกว่าที่จะเป็นลักษณะของการแก้ไขปัญญาโดยใช้ข้อความคิด (Concepts) ในเชิงระบบระบบดังเช่นการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของนานาอารยประเทศ

อย่างไรก็ดี การปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศไทยก็มีความสอดคล้องกับวิธีการแก้ไขปัญหานักกฎหมายไทยหรือศาลไทยที่มักจะได้ไม่มีการวางแผนหรือวางหลักในการปฏิรูปไว้ล่วงหน้า เป็นการแก้ไขปัญหไปตามปัจจัยภายในและภายนอกประเทศซึ่งดูเหมือนจะไร้ทิศทาง แต่แท้จริงแล้วไม่ได้ไร้ทิศทางเสียทีเดียวเพราะเป็นทิศทางตามแบบเฉพาะของไทย และได้ก่อให้เกิดประสิทธิผลในระดับที่น่าพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับ การปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของต่างประเทศ แต่ก็มีข้อด้อยตรงที่การปฏิรูปของประเทศไทยไม่อาจสร้างแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้มีการแก้ไขปัญหาระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งในภาพรวมได้ดังเช่นการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของต่างประเทศ และยังคงมีข้อเสียหรือข้อบกพร่องอยู่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้น ระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของไทย จึงไม่เป็นไปตามหลักการและมาตรฐานสากลของระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง และไม่สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ จะต้องทำการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของไทย ด้วยพื้นฐานข้อความคิดในเชิงระบบ พิจารณาแก้ไขปัญหาคือข้อบกพร่องต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ในระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งในเชิงหลักการหรือโครงสร้างแทนที่จะมองปัญหาจากข้อขัดข้องหยุมหยิมเฉพาะเรื่องเฉพาะราว และใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นแกนกลางในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหามากกว่าการใช้แนวคิดแบบแยกส่วน เพื่อให้การปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งหรือระบบวิธีพิจารณาความแพ่งของไทย ไปสู่มาตรฐานสากล และสามารถตอบสนองต่อความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างแท้จริง

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากตำราหนังสือ บทความ คำพิพากษาของศาล และเอกสารอื่นๆ ที่เป็นกฎหมายและมีใช้กฎหมาย รวมทั้งข้อมูลในเว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาศึกษาวิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเริ่มจากความเป็นมาของหลักวิธีพิจารณาความแพ่งและการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของต่างประเทศ จากนั้นทำการศึกษาวิจัยวิเคราะห์ในส่วนประเทศไทยว่ามีพัฒนาการที่เหมือนหรือ

แตกต่างกันจากต่างประเทศ หรือเป็นแบบเฉพาะตัว มีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับต่างประเทศ มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของหลักการและมาตรฐานของระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งในระดับสากล และการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของนานาอารยประเทศ
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจภาพรวมของพัฒนาการในการการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศไทยว่ามีความเป็นมาอย่างไร อะไรเป็นข้อความคิดที่ทำให้เกิดการปฏิรูป และเพื่อให้เห็นว่าระบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศไทยมีจุดเด่นและจุดด้อย อย่างไร และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลหรือไม่ เพียงใด
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสภาพปัญหาและข้อขัดข้องในการปฏิรูประบบกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของประเทศไทยเมื่อทำการเปรียบเทียบกับต่างประเทศ และเพื่อให้เห็นว่าในการปฏิรูปจะต้องอาศัยประมวณกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นแกนกลาง และสามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อความคิดในเชิงระบบหรือเชิงโครงสร้าง ไม่ใช่พิจารณาในเรื่องรายละเอียดปลีกย่อยหรือใช้แนวคิดแบบแยกส่วนดังเช่นที่ผ่านมา